๒๙๑ ถนนพระรามที่ ๑
อำเภอประทุมวัน กรุงเทพฯ

วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๑

แจ้งความมายัง ท่านสภานายกและสมาชิกสโมสรแพทย์แห่งจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

ในขณะมีการเลี้ยงดูณ สโมสรแพทย์แห่งจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย หลวงเฉลิมคัมภีรเวชช์ได้ขอให้ข้าพเจ้ากล่าววาจา แต่ข้าพเจ้ามิได้รับเพราะรู้สึกว่าเสียงอ่อน จะส่งไปทั่วสมุมสนามไม่ได้ จึงเกรงว่าจะลำยากแก่ผู้ฟังและเสียเวลา ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าขอถือโอกาสอันนี้แสดงความยินดีที่ได้ไปพบกับท่านทั้งหลาย และขอขอบใจท่านที่ได้มีใจอารีเชิญข้าพเจ้าไปร่วมสมาคมเลี้ยงดูแข็งแรง ทำให้เกิดความระลึกถึงด้วยความภูมิใจ ว่าข้าพเจ้าก็ได้เกียรติยศเป็นภราดรแพทย์ผู้หนึ่งในคณะของท่าน

แพทยวิทยาผิดกันกับดาราศาสตร์หรือวิชาคำนวณ ทั้งสองอย่างนี้เป็นวิทยาศาสตร์แม่น คำนวณได้ถึง วัน ยาม นาที วินาที และตัวเลขถึง ๐.๐๐๐,๐๐๐,๐๑ มิคิด

ระวางนัทธิกับอามะอย่างแน่ ๆ ส่วนวิชาแพทย์นั้นเป็นวิชาแม่นแต่บางส่วน แต่เป็นทั้งวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ ด้วยเหตุนี้ผู้ที่จะประกอบโรคศิลป นอกจากที่จะเป็นนักวิทยาศาสตร์ จึงยังต้องบริบูรณ์ด้วยคุณลักษณะอื่นอีกหลายประการจึงจะเป็นผู้ทำการสำเร็จได้

คุณลักษณะสำหรับการเป็นแพทย์นั้น คือความเชื่อถือไว้ใจ

๑. ท่านต้องมีความเชื่อในความสามารถของตนเอง คือมีความมั่นใจ

๒. ท่านต้องมีความไว้ใจระหว่างแพทย์กันเอง คือความเป็นมิตรแผ่น

๓. ท่านต้องได้ความเชื่อถือจากคนไข้ของท่าน คือความไว้ใจของคณะชน

คุณสมบัติสามประการนี้เป็นอาวุธเกราะ และเครื่องประดับอันงามของแพทย์

ท่านควรยกย่องคณะที่ให้การศึกษาแก่ท่าน ท่านควรมีความภูมิใจในคณะของท่าน และท่านไม่ควรเรียนวิชาชั้นใจแล้วใช้เป็นเครื่องมือหากินเท่านั้น ควรเก็บคำสอนใส่ใจ

และประพฤติตาม ผู้ที่จะบำบัดทุกข์ต้องเป็นตัวอย่างความประพฤติ ซึ่งจะนำมาแห่งสุขภาพ แพทย์ที่ไม่ประพฤติตามวิธีที่ตัวสอนแก่คนไข้แล้ว จะหาความไว้ใจจากคนไข้อย่างไรได้

ท่านควรมีความเชื่อในตนเอง ไม่ใช่อวดดี ท่านต้องรู้สึกความรับผิดชอบและทำไปด้วยความตั้งใจดี

พวกเราแพทย์แผนปัจจุบัน มายึดเยาะแพทย์แผนโบราณว่า เขาใช้ยาไม่มีหลักวิทยาศาสตร์ แต่ถึงกระนั้นในประเทศสยามก็ได้มีแพทย์โบราณหลายท่านที่ศักดิ์สิทธิ์จริง ๆ ด้วยความเชื่อถือในความตั้งใจดี เชื่อว่าสรรพคุณยานั้นมีฤทธิ์จริง ประกอบด้วยความสังเกตอันสุขุมและความจริงใจ แพทย์เหล่านี้ทำการเยียวยา คือรักษาทางใจ แพทย์มีความเชื่อรุนแรงพอ จึงส่งความเชื่ออันนี้เข้าไปถึงใจคนไข้ได้ คนไข้จึงมีใจดี ท่านก็ทราบอยู่แล้วว่า ความวิตกความกลุ้มใจทำให้โรคอวัยวะ เช่น โรคหัวใจ โรคไหลเวียนโลหิต โรคเส้นประสาท และโรคไตบางอย่างกำเริบได้ โรคอุปทาน (ฮิสทีเรีย) ปลอมอาการของโรคอวัยวะได้คล้ายอย่างไร

แพทย์ผู้ที่ไม่เชื่อในสิ่งที่ตนทำ และพูดหลอกให้คนไข้เชื่อนั้น คือแพทย์ที่จริตที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า "แค๊ค" ถึงแม้ผู้นั้นจะได้รับการศึกษาวิทยาศาสตร์

ท่านนายแพทย์ยุนเคสเซน ได้กล่าวว่า นักสุขวิทยาทุกคนจะต้องอยู่กินเย็นตัวอย่างสุขภาพ จึงจะเย็นพ่อค้าความสุขได้

ในขณะที่ท่านประกอบกิจแพทย์ อย่านึกว่าท่านตัวคนเดียว จงนึกว่าท่านเย็นสมาชิกของ "สงฆ์" คณะหนึ่ง คือคณะแพทย์ ท่านทำดีหรือร้ายได้ความเชื่อถือหรือความถูก เพื่อนแพทย์อื่น ๆ จะพลอยยินดีหรือเจ็บร้อนอับอายด้วย นึกถึงความรับผิดชอบต่อผู้ที่เย็นแพทย์ด้วยกัน

แพทย์ทุกคนมีกิจที่จะแสดงความกลมเกลียวในคณะแพทย์ต่อสาธารณชน เมื่อเกิดความเลื่อมใสในคณะแพทย์ขึ้นในหมู่ประชาชนแล้ว ผู้ที่จะตั้งต้นทำการแพทย์ ถึงจะยังไม่ได้มีโอกาสตั้งตัวในความไว้ใจของคน ก็จะได้ส่วนความไว้ใจเพราะเย็นสมาชิกของคณะที่มีผู้นับถือ เราเห็นพระบวชใหม่ที่ยังไม่เย็นสมภารเราก็ยกมือไหว้ เพราะ

เรามีความนับถือในลัทธิของพระสงฆ์ฉันใดก็ดี แพทย์หนุ่มก็ได้ความไว้ใจเพราะคณะของเขาเป็นที่น่าไว้ใจ เพราะฉะนั้นความประพฤติดีของแพทย์บุคคลนำมาซึ่งประโยชน์แก่แพทย์ใหม่ และเราก็อยากจะช่วยผู้ที่ตั้งตนในอาชีพของเราเสมอไป

ท่านโฮเมอร์ คาลเวอร์ ได้กล่าวไว้ว่า ที่แรกมีผู้เกรงว่าวิชาแพทย์ย้องกันหรือสาธารณสุขจะทำลายการหากินของแพทย์รักษาพยาบาล ครั้นตรวจดูผลตรงกันข้าม ความกลมเกลียวระหว่างการแพทย์ย้องกันกับแพทย์รักษา กลับทำให้แพทย์รักษาทำมาหากินดี

ฉะนั้นการสมาคมกันแลกเปลี่ยนความรู้ความชำนาญแทนที่จะหวงวิชาหรือแก่งแย่ง ร่วมมือร่วมใจกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกลับนำผลมาให้ทั้งสองข้าง

ท่านศาสตราจารย์เทาสซิก ได้กล่าวไว้ว่า การค้าขายแลกเปลี่ยนกันโดยคลองธรรมนำโภคทรัพย์มาให้ทั้งสองฝ่าย เป็นอย่างนั้นในการค้าขายวัตถุแล้วการแลกเปลี่ยนวิชาคงนำความจำเริญมาให้ทั้งสองข้างเหมือนกัน

การที่จะได้ความไว้ใจของคนไข้ ขอท่านถือสุภาสิตว่า "ใจเขาใจเรา" ท่านคงจะคิดได้ว่า ท่านอยากได้ความสบายแก่ตัวท่านอย่างไร ก็ควรพยายามให้ความสบายแก่คนไข้อย่างนั้น ความจริงตั้งใจเย็นยาประเสริฐ ได้ผลคือความเชื่อ และเมื่อคนไข้เชื่อท่านแล้ว เขาจะทำตามทุกอย่าง คนไข้โดยมากอยากรู้ความจริง เราไม่เชื่อความหลอกลวงของเราเองแล้วที่ไหนจะหวังให้คนไข้เชื่อ ถ้าท่านหลอกคนไข้แล้ว ท่านก็ต้องรักษาเขาได้หนเดียว โลกนี้เล็ก ถ้าท่านไม่ให้ยาจนเขาตายเลยท่านจะเจอเขาอีก และเขามีปากยอกความชั่วความดีกันไปต่อ ๆ

ท่านศาสตราจารย์แคโบต ได้สอนให้กล่าวความจริงเสมอ เพราะท่านถือว่าคนไข้โดยมากทนความจริงที่พูดตรง ๆ ได้ดีกว่าความจริงที่ได้รู้เข้าเมื่อได้ขัดความเห็นของท่านได้แล้ว ท่านระวังบอกแต่สิ่งที่เย็นไปจริง ๆ ไม่ใช่สิ่งที่ท่านทายว่าจะเย็น หรือจะไม่เย็น เช่นการทำนายผลสุดท้าย (ปรอคโนสิส) ถ้าท่านมานึกดูให้ดีแล้ว ท่านจะยอกคนไข้ได้ยาก เพราะโดยมากก็เย็นการเดา แต่ถ้าท่านมี

หลักฐานยอกได้แน่แล้วกลับช่วยให้คนไข้ได้สติ เตรียมจะตายหรือจะพิการ หรือจะหวังหาย ทำนายแน่ไม่ใคร่จะทำอันตรายทำนายเดานั้นเป็นสิ่งอันตรายมาก อาจารย์โดยมากจึงสอนให้ยึด

ในการรักษาคนไข้นั้นข้าพเจ้าเห็นมีสุภาษิตอันหนึ่งซึ่งท่านศาสตราจารย์พิยอดผู้ล่วงลับไปแล้ว ได้กล่าวว่า "ความลับของการรักษาคนไข้นั้นคือความรักคนไข้"

ความเชื่อสามประการนี้ ท่านได้ปฏิบัติสำเร็จด้วยการตั้งสโมสรนี้

การที่ให้นามสโมสรนี้ว่า "แพทย์แห่งจุฬาลงกรณ-มหาวิทยาลัย" นั้น แสดงว่าท่านมีความเชื่อถือและภูมิใจในโรงเรียนของเรา ท่านถือตัวท่านว่าเป็นศิษย์มีครู ท่านเชิดชูโรงเรียนของท่านไม่อับอายยิดยัง และท่านได้มีความรู้สึกความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ท่านจึงเอาชื่ออันเป็นพระบรมนามาภิไธยของยิ่งมหาราชของเราไปใช้เพราะท่านตั้งใจจะบำเพ็ญตนให้เป็นที่ไว้วางใจได้ และเชื่อในความสามารถของท่าน ว่าจะรักษาชื่อนี้ไว้ได้ไม่ให้เสีย

ท่านตั้งสถานที่ประชุมแลกเปลี่ยนความอาริเย็น สามัคคีกันนับว่าทำการบำเพ็ญความเชื่อถือของคณะ และอุดหนุนซึ่งกันและกัน

ท่านตกแต่งหนังสือข่าวแพทย์เพื่อความรู้ความเอาใจแก่สาธารณชน และได้เชิญผู้ที่ไม่เป็นแพทย์มาสมาคมกับแพทย์ความคุ้นเคยส่วนตัวย่อมนำมาซึ่งความไว้ใจ

ด้วยเหตุดังนี้ ข้าพเจ้าจึงมีความโสมนัสอวยพรให้สโมสรนี้รุ่งเรือง ให้หนังสือข่าวแพทย์แพร่หลาย และให้สมาชิกทุกคนสมบูรณ์ในกิจอาชีพที่เป็นกำลังทั้งรักษา และป้องกันประชาชนสยามให้พ้นจากโรคภัยทั้งหลาย ขอให้เจริญยิ่ง ๆ เทอญ

ด้วยความนับถือ

(ลงพระนาม) *มหิดล*

เอกสารและหนังสือที่ได้อ้างถึง

๑. เฮอรแมน น. บุนเดสเซน "ค้าสุข-กิจจำเป็นอันหนึ่ง" หนังสือพิมพ์อเมริกันเรื่องสาธารณสุข เล่มที่ ๑๘ ตอน ๑๒ หน้า ๑๔๕๑ ค.ศ. ๑๙๒๘

Herman N. Bundesen, "Selling Health - A vital Duty", American Journal of Public Health, Vol. 18, No. 12, 1451 (1928).

๒. โฮเมอร์ น. คาลเวอร์ "ช่วยชีวิตปลีกและทั้งกอง" หนังสือพิมพ์แห่งแพทยสมาคมอเมริกัน เล่มที่ ๙๑ หน้า ๑๒๘๕ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๒๘

Homer N. Calver, "Wholesale and Retail Life Saving", Journal of American Medical Association, Vol. 91, p. 1285, Oct. 1928.

๓. ฟ.ว. เทาสซิก "หลักแห่งเศรษฐกิจ" แมคมิลแลนบริษัท นิวยอร์ค ค.ศ. ๑๙๑๒

F.W. Taussig, "Principles of Economics", Macmillan, New York, 1912.

๔. ฟรานซิส ว. พีบอดี "การรักษาพยาบาลคนไข้" หนังสือพิมพ์ของแพทยสมาคมอเมริกัน เล่มที่ ๘๘ หน้า ๘๘๗ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๒๗

Francis W. Peabody, "The Care of the Patient", Journal of the American Medical Association, Vol. 78, p. 877, March 1927.